

НА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Biblioteka Narodowa
Minist. Oświaty

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІАНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. || Передплата в краю: 1/4-річно 3 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 змєр. долар. — Ціна числа 25 сот. — З'юписів не зветаться
Адреса: Новь Боря, Львів, Сапінго, п. Конто П. Ш.: Краків 45.87.

Сектанство і зріст релігійности на Радянщині

Завзятуша боротьба радянської влади з релігією викликала наслідки, що їх зовсім не сподівалися червоні царі. Останні роки принесли на Радянщині небувалий розріст сектанства, що охопило широкі верстви населення.

Типовим прикладом, як шириться сектанство на Радянщині, є відносини в Ленінграді.

Це „перше пролетарське місто“ числило в 1923 р. 43 релігійних товариств, а з початком ц. р. було їх уже 80. Число сектанських домів перевищило вже в Ленінграді цифру 700. Також і в інших містах шириться сектанство.

Секти ці здобувають щораз більше сторонників, головню серед молодшого комуністичного покоління. Відомий теоретик більшовизму Бухарін на кликує почати боротьбу зі зростаючим впливом релігійних рухів на молоде покоління. Найбільш розвинені секти: баптисти, евангелісти, адвентисти, унітаристи. Багато сект має назви своїх засновників. Сектарі влаштовують театральні вистави й послуговуються вишколеними агітаторами для вербовання нових сторонників.

Та побіч сектанства видно на Радянщині щораз сильніший зріст релігійности. Московська „Рабочая Газета“ оповіщує цікаве інтерв'ю з Омеляном Ярославським, предсідником т. зв. „Безбожників“, найчисленнішої атеїстичної організації в Росії, бо має понад чверть мільона членів.

О. Ярославський признає, що дійсно дається замітити виразне відродження релігійних почувань і приписує це впливови нових „буржуазійних“ кляс, себто наново збогачених купців і селян. Останній Великдень виявив із одного боку силу релігійности, що відроджується, а з другого боку силу „безбожників“, що мають поміч правительства.

Союз Комуністичної Молоді взяв у свої руки ініціативу нагальної кампанії в відтягання населення від Церкви влаштуванням в часі Великоднього Тижня безплатних кінематографічних показів, танців та інших видовищ у робітничьких клубах саме в цих годинах, коли відбуваються найторжественніші богослуження. Та всеж таки, мусли признати самі „безбожники“, здвиг у церквах не був зівсім менший, як у передвоєнних часах. Хоч атеїсти вживали всіх зусиль не видно було зівсім, щоб релігія, як вони заповдали, була засуджена на Радянщині на загибель. Традиційні російські хатні вівтаріки, що в них постійно горить світло перед іконою, появляються щораз частіше навіть у цих робітничьких домівках, де в другому розі є Ленінів вівтар з його творами й портретом. Щораз частіше теж можна вчитати в радянських часописах нарікання, що пропаганда Союзу „Безбожників“ не дає бажаних і сподіваних вислідів супроти „надто закоріненого в народі релігійного почування“.

Тактика в народній праці священика

(Дискусійна стаття).

Читаючи статті поміщені в Н. З. о. Н. Корбутяка „Причини побіди демагогії“ і о. В. Лазорова „Яка праця найбільше народня, а викликані моєю статтею „Громадська праця й Духовенство“, бачу, що оба Отці або не зрозуміли дечого з моєї статті, або брали деякі вискази занадто буквально. Тому уважаю хосенним ще раз порушити цю тему та пояснити ці місця, які будьто не ясні, будьто є двозначного змісту.

Головно ходить про місце, в яким згадав я, що Духовенство повинно зрозуміти вагу громадянської праці а Духовна власть повинна передовсім в духовних Семінаріях на це звертати більшу увагу.

Коли я згадав про потребу курсів громадянської праці в духовних Семінаріях, то ще тим не сказав я вчити на цих курсах молочарства, жрамарства, книговодства й т. п. а розумів так, що на особливих конференціях слід впливати на кандидатів духовного стану, щоб вони не легковажили громадянської праці там, де до неї забираються переважно вороги Церкви, а нарід, бачучи відсутність священика, уважає це за брак прихильности, набирає до священика недовіря та йдучи за проводом здекальорованих ворогів Церкви кидається вкінці й самий у табор противний та ворожий Церкві. Правда, слухний бувби заміт у згаданих статтях, що нам тільки старатися нарід релігійно освідомити, бо нарід релігійно освідомлений не піде за проводом ворогів Церкви. Та питання, чи не запізно вибирати цю методу тепер, коли кадри проти Церкви вже таки на добре розвинулися. Слід було робити це тоді, коли ворожої Церкві акції в нашій народній життю ще не було, або принайменше тоді, коли її ще в самім зародку можна було здусити. На мою думку нині можливий оден вихід: з ревною, щирою, становою душпастирською працею в напрямі релігійного двигнення народу з його занепаду, в парі ревна, щира, невтомна громадянська праця. Хіба, що релігійно освідомлений нарід колись сам протре очи й зрозуміє, хто йому приятель а хто ворог, та понаганяє крикунів та демагогів. А хвилю ту може првспішити щораз ревнійша душпастирська праця в напрямі релігійного освідомлення народу і тоді Духовенство моглоби звільнитися від надміру громадянської праці. Як що впали слова, про які згадує оден з Отців Авторів, сказані до одного з Отців Деканів, то сталося тому, що се якраз доба боротьби з ворогами Церкви. А в боротьбі не слід нарікати на невігоди, труди, немилі переживання. Бо не той хоробрий жовнір, що зражується, передчасно розчарується або й уступає з фронту. Натомість той жовнір хоробрий, що нічим не зражується, чекає кінця боротьби та надіється, що він для

нього буде побідоносний. Також згадуючи про інерцію Духовенства в громадянській праці, не розумів я загалу. Загал Духовенства завсіді непохитно стояв на своїх становищах. А якщо не осягнув належних успіхів, то причина лежить у недостатці організованої праці та в партійній боротьбі таки внутр себе. Все таки не дається заперечити, що деякі священики байдуже трактують громадянські справи, а є й такі, що впрост ділають на шкоду народу, давшись опанувати партійним політиканством.

Сумніваюся, чи багато читачів погодиться з поглядом о. В. Лазорова, що кожний стан суспільности повинен сповняти тільки питомі свої станові обовязки, бо тоді він сповняє як найкраще й працю народню. А то тому, бо є в кожному народі одна галузь праці, яка не належить до жадного стану, а є так розділена, що кожний мусить її бодай троха виконати. Є це рід праці, яку використовують всі народи для свого добра, а котрий її занедбує, то гине. Є це рід праці, яку жаден нарід не сміє легковажити, якщо хоче культурно й економічно розвиватися. Праця ця має також вплив на духовно-релігійне життя народу, через що зглядом неї навіть і Церква не була ніколи рівнодушна і ніколи не перечила, а навіть у відношенню до держав і народів і сама її частинно бодай на зовні виконує.

Це політичний провід у народі. І як різні призначення мають виконувати тільки питомі їм станові обовязки, то я запитаю: А хто нас заступить в так важних справах, якими є кождочасні політичні питання і проблеми? Чи може користно буде для дочасного й вічного добра нашого народу на політику плонутти та взагалі за політичне двигнення не дбати? Чи може зайва це річ звертати увагу, хто веде політичний провід в народі? Правда, стрінутись можна з закидом, що релігійний індиферентизм у наших деяких провідників, це та сама, або й ще більша для Церкви язва. Так. Але в тім і причина, щоб нам не легковажити так важного питання та старатися виробити в народі на політичних робітників свідомих католиків, що вмілиби за справи Божі все й всюди як слід постояти. А це можливе тоді, якщо в парі з релігійним освідомлюванням народу ми працювати-мемо ще й на поли освітно-культурнім та економічним та дамо примір всім, що ще не затратили в серці св. Віри. Думаю, що фізично й духовно здоровий священик має бути душпастиром не лише в Церкві, коли сповняє духовні функції, але все й всюди, а головню там і тоді, коли св. Вірі й Церкві грозить небезпека.

Також не потрібно, щоб священик народними справами займався фахово та забирал місце потребуючий праці інтелігенції, як про це згадує о. Н. Корбутяк, до чого й брак часу в священика, бо дуже часто вистарчає сама присутність священика в народній установі чи інсти-

туції, щоб не закралася туди якась Церква й народово ворожа акція.
 Це головню я мав на думці, коли писав, що багато священників від народної праці відгаються, на зборах не виявляється й загалом легковажать громадянськ справи. Коли дучиться такий священник, що легковажить народню працю, від народу бокує й втіає, то чи не краще, щоб такий не був священником і не став посереднім розсадником радикалізму. А сему запобігти можна в Духовнім Семінарі, звертаючи питомцям увагу на значіння і конечність громадянської праці.

Це я мав на думці. А як дещо було можна відшукати, а хіба в доброї славі. Можливо, що є ліпші способи поборювання ворогів Церкви та справ Христових. Одначе я уважав за обовязок подати свої.

Бедриківці, 20. VI. 1928.

о. І. Братик.

Заслуги катол. Церкви для робітництва Голос соціяліста.

III. Архіеп. із Ліону (травень 1924), висказує пересвідчення, що роботодавці, який хоче перекваліфікувати тільки з побутовими робітниками, відбавляється від високих наук Церкви, а навіть кардинал, державний секретар хвалить у 1921 р. в імені папи Бенедикта XV. заснування окремійших союзів роботодавців і робітників, що однак як загальні інституції мусять виділявати в себе мішані роземні комісії. Австрійські єпископи сильно чортчавють врозумілу співпрацю роботодавців із робітниками по думці дійсної співносії інтересів. (Робітницькі палати, підприємств ради). Щоб тільки це право впровадити в справдливих межах і щоб воно не нарушувало прав роботодавців.

Хоча прикласти руку до суспільного порозуміння, архієпископ із Кельну підчеркає в грудні 1926 і в лютому 1927 конечність співпраці між роботодавцями й робітниками. Робить це, спираючись на докладне порозуміння з представниками науки суспільної економії, робітницьких

організацій і середовища підприємців, щоб виминути в цій ділянці „непорозуміння“, що так часто повставали за недостатків ясных правлі і поправних засувань. Його внесення ясні:

Християнство, правда, не осуджує теперішнього економічного ладу, що „технічно є капіталістичний і сам собою означає поступ економічного життя“. Та думання виключно економічне, жадоба зиску, що не має ніяких оглядів для людей, що працюють на цей зиск, мамонізм витворили економічні й суспільні відносини, „що не тільки підприємцеві принесли чималу безпеку, але найціннішим життєвим добром мільонів людей вадоділяли важку кризду, а крім цего зродили економічну зависність і непевність, що буде все тяжча. А чейже постули техніки й приновлення машин не конче мусять спричинювати бездушну працю й притяпувати так радість фаху. Треба тільки в християнському душі допустити робітників до участі до можливого основного фахового вишколення. Підприємство, не виключаючи акційних товариств, мусить тяж устійнити особлєсті взаемини між підприємцями й робітниками. Управа мусить розуміти духовий бік праці і відповідно до цего поводитися супроти робітників“.

По висказові кардинала промислові ради можуть будити та збільшити почуття збірної відповідальности й узділювати робітницькій загал до відповідального співділяння в управі промислом. Вислід зависить тут у першій мірі від вибору відповідних людей із обох сторін. З одного боку конечне є знання економічних потреб, згідне співділяння над зростом продукції, раціональна діяльність і поступова варстатова праця, з другого боку справдливая оцінка робучої сили в суспільно-економічному значінні лобіч капіталу, признавання прав робітницького стану до життєвої стоїти, відповідуючої рівневі народної культури та до розвитку як духово-общаєвого, так і суспільного. В цем дує робітницькі товариства будуть корисно розвиватися. Заразом підмагатимуть солідарне співділяння обох організацій у справі забезпечення економічних вартостей законодавства й адміністрації.

В 1925 р. бельгійські єпископи зисували, що конечне є „гармонізування всіх прав як праці, так і капіталу в фахових організаціях, опертих на вірі... що „конечне є відання загального виборчото права на службу ладу й свободи, однаково далеких від обох політичних небезпек, як від анархії, так і від диктатури“.

В цем самому році австрійські єпископи заявили, що є суспільний закон, по якому ніякої класи не можна довший час обікрудати з належних їй управлень, ані втручувати в некорене положення без викликання в цілому обсязі людської господарки найстрашніших вислідів. Єпископи додали тут:

„Робітник повинен мати можливість праці, повинен користуватися правами й громадською честю, що відповідають достоїнству праці в християнській суспільности. Стан промислових робітників повинен був від початку бути влучний у суспільність. А дальше льомбардські єпископи писали в 1920 р.: „Будучи речником своїх інтересів супроти інших класів і супроти всієї суспільности, клас як збір осібняків, що належать до цего самого фаху, мусить бути зорганізована, щоб так визискати всю свою силу й зужити її для морального й матеріального добра своїх членів“.

Пома політикую, у властивому економічному обсязі далекосяжних реформ довершив „Нешенв Кат. Втор Кансил“ у Зедин. Державах. В квітні 1919 р. його управній відділ, що до нього належить між і чотири єпископи й архієпископи, а серед них архієпископ Ню Йорку, оповістив програму суспільної відбудови, що його єпископи Зединених Держав назвали „гідним уваги“. Цей документ займається передуєм організацією промислу. Коли й колективізм не дав виглядів скорій поправі положення то нема причини глядіти спокійно на теперішній стан річей. Роботодавці мусять признати робітницькі союзи. Праця мусить також осягнути поступенно спільні представничтво в кермуванні господарською й то так у відношенні до управліньовання промислових справ, як продукції, приймаання й віддалювання персоналу, створювання здорових умов праці і т. д.

Існуючих можливостей піднесення зиску доти не використаємо, поки більшість робітників матиме характер простих наемників. Ця більшість мусить увийти в послідання засобів продукції за посередництвом відповідних продукуючих товариств або за посередництвом союзів, що звійно себе підмагують.

Програма вертає ще раз до основних християнських поглядів на економічні справи. Зиск це не головна ціль підприємства. Багатство повинно бути предметом запонадної праці. По цьому, що в грудні тиасар архієпископ Кельну, підприємців не тільки повинен мати очі звернені на можливість найкращий розвиток інтересу, але й вважати, щоб його діяльність давала вдержання робітникові згідно з вимогами ества, обдарованого людським достоїнством, а робітник із свого боку повинен звиновнати найвідповіднішу працю з цінністю її совістю. Так економічна діяльність із зарібкування стане покликанням.

Ми вважали важким подати ці цитати й вложити так католицький погляд, так як він представлений в енцикліці з 1891 р. Ця енцикліка вияснює достаточню, як католики з точки погляду своєї науки не тільки можуть співпрацювати чо думці розділу XII. в справі охорони робітників, але й це, як приміюються до цих своїх засад.

Впротім також і в році 1927, як і в попередніх роках це співділяння виявилось в найрїжнійший спосіб.

Один із наших відпоручників запевнив звичайним способом про нашу участь у „суспільних тижнях“ і в „місійних“ тижнях у Льованії, що їх висіла в місцеарських кругах шпораз видішний. Можемо теж навести зріст зацікавлення, що його викликають найважніші місійні часописи, християнсько-суспільні стоваришення, католицький союз міжнародної у ділянці суспільної реформи, кольоніяльної праці, а головню в обсязі проблем примусової праці.

У сердечному співділянні з Міжнароднім Католицьким Союзом Суспільної Праці могли ми підперти внесення „Карітас“ по думці її участі в найближчому міжнародньому конгресі суспільної

служби, а наші зусилля довели щасливо до співпраці з „Карітас“-ом на широкую підкладі.

Протягом 1927 р. міжнародне бюро праці могло скріпити приятельські взаемини з католицькими організаціями, як „Міжнародний Союз католицької праці в фізичнім вихованню“ і з Міжнароднім Бюром католицьких денниківів. (КАП).

На міжнародну виставу преси

Вражіння з подорожі.

(Від власного коrespondента).

IV. УКРАЇНА В СВИТЛІ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

Наперед про те, як прийшло до того, що Україна взагалі дістала якийсь самостійний куток на тій виставі. Бо се вистава преси державних націй. Така її засада, а Німці від засади не відступляють. Правду кажучи, нації без держави ніхто в світі нацією не вважає й доволі важко вийняти пересічному чужинцеві, як се може бути, щоб якась „нація“ та держава не мала!

Отже та вистава не для таких, що держави не мають. Мисто Кольонія видало на урядження той вистави коло 15 мільонів марок (поверх 30 мільонів зол.), уряд додав шось 8 міль. марок, приватні люде і фірми вложили тут також гарний капітал. Ну — і є вистава, на котру дійсно варт подивитися.

Найбільший вибір
всіх товарів блаватних,
великий вибір
СУКНА
порукає фірма
АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Те саме дотичить філій:
у Стрию, Дрогобичі, Тернополі, Тарнові.
807 Ціни незвичайно низькі 8-10

но злато і сребро і бисеріє і камені многоцінно і мідь і олово і желізо і от всіх вещей вложи в горн. І егда смішаешся вся, слія трапезу. І бисть красота трапези сирі престола незреченная і недомисленная уму человеческого, занеже овида убояляшесь злата, овогдаж сребрна, овогдаж яко камень драгий, овогдаж інакова...“

Глибоко вражіння зробили на ній сі слова старого монаха, — сама не знала чому.

III.

„Die Nacht ist still,
Die Stunde steht:
Vergangenheit ruht sacht
An goldenen Glocken“.

Ідучи дальше до найближчого скита, побачила красу Святої Гори. Кругом під ногами розливалися ясні води архіпелягу: Лаврові дерева і прочитан*) пишно прикривали наготу скель, над котрими високо кружляли вітри. Як ухом сгнучи, — панувала тиша. Не переривали тиші ні рев звірів, ні бляння стад. Бо по уставам „Святої Гори“ заборонений там побут самцям усіхких животних і нема розмножування. І ніщо не нарушує глибокої тиші. Хіба вітер просвістить час до часу в гірських провалах або прошепелить у листю дерев і корчів. І знов тиша. Одно лиш море глухо і одноманітно шумить у прибережжя.

Захоплена красою афонської природи, запитала старого монаха, хто вибрав сю гору на святу обитель.

Старець ідучи під гору, втомився. Сів, відпочав хвилину й почав: „Старе передання восточної церкви каже: — „Коли в Єрусалимі святі апостоли з Божою Матрію кинули жереб, кому яка земля припаде для проповіді евангелія, — дісталася Богоматери Іверська Земля**). Але ангол сказав їй, що та земля просвітиться пізніше, а її сам Бог приведе там, де очікують її опіки. Тимчасом чотиродневний Лазар, що був тоді єпископом на Кипрійських Остріві, дуже хотів бачити Божу Матір. Але боявся прийти в Єрусалим, бо там булиб гонили його. І за дозволом Богоматери прислав по неї корабель, на яким вона поїла до Кипру. Та нараз по-

Але України на ній бубни ніхто не застрітив (бо СССР, тільки „под испульним дахом“ все робить і то так, що рїжніці навіть вправде око не скоро заметить). Та припадок хотів, що Гетьман України Павло на еміграції вже тому пару літ постарався о те, що Німці помогли урядити в Берліні „Український Науковий Інститут“. Отже той Інститут удався до управи вистави в справі виставлення бодай дечого про Україну. Та — відповідь була відмова. „Ви живете в СССР, і в Польщі: удайтеся до тих держав, нехай виставляють!“

Польща мабуть у сій справі радо зробилаб дещо, та удаватися до неї берлінському Інститутуви неможливо. („Чому наші в краю не подала за те? таке питання чув я доволі часто від Українців у Німеччині). А удаватися до СССР. очевидно шкода, бо коли там навіть „уряд самостійної України“ не встиг до ніякої вистави переperти хоч відграничення „спільного даху“, то що говорити про які небудь інакші заходи (поминувши вже питання можливости таких заходів).

Бубни це оден вихід з тої ситуації, бо управа вистави допустила ще т. зв. „світлоглядну групу“. На тій основі знайшли доступ: зовсім окрема вистава католицька, далі протестантська, жидівська, соціялістична.

Правду сказавши, ще найбільш загальний „український світлогляд“ репрезентує у нас п. Гамчикевич (гал. його величаву в своїй роді брошуру п. з. „В імя правди“). Одначе той світлогляд який показав Німцям, як який небудь іншим культурним людом, то — моглоб умерти зі сміху.

Значить — таки треба було шукати іншого виходу. І Управа „Укр. Наук. Інститута“ знайшла його, предложивши плану урядження української окремої вистави в формі: „Україна в світлі німецької преси“. На се Німці зараз згодились. І не тільки згодились, але ще матеріально і морально сильно підпомагли у виконанню того плану, давши значні опусты в коштах, примістивши наш відділ у своїй найкращій павільоні й що головне — отвориши для нас свої великі бібліотеки з рідкими річями про Україну з рїжними унікатами, збереженими так у берлінських як і віденських архівах і бібліотеках.

От таким чином могла повстати окрема українська вистава. Скромна і невелика, але дійсно цінна, а тричі цінніша в нашім опущенню і упадку.

дув противний вітер і корабель прибув у пристань Дафні, до Святої Гори, де стояв храм поганського бога Аполлона і куди прибувало багато людей, щоб почути пророцтва про свої сердечні тайни і навіть про тайну самого життя. Як тільки Божа Мати ступила ногою на беріг, всі камяні ідоли закричали: „Люде! Ідїть до пристані і прийміть Марію, Матір Ісуса!“ Народ поспішив на беріг моря і прийняв з почетом Богоматір. А вона оповістила народови про Ісуса. І всі впади й поклонилися йому, увірували в нього і християлися. Багато чудес совершила тут Божа мати і сказала: „Се місто буди мні в жребїй, даний мні от Сина і Бога моего!“ Поблагословила народ і сказала: „Благодать Божа да пребудет на місці сїм і на пребывающих злі с вірою і благоговїєм... Потребная же к житію благая будуть ім с малим трудом ізобильна...“ Поблагословила ще раз народ і поплила в Кипр. А як минуло вісім сот літ, знов зявилася тут Богомати в сїм пустинножителю Петру. Він мав такий сон: Святий Николай клячав перед Богоматірю й показуючи на нього, на Петра, просив її, щоб показала йому місце для черногого життя. А вона сказала: „Во Афоні горі будет покой его, то бо есть жребїй мій от Сина мні даний, да отлучающимся мірських моль і емлющимся духових подвїгов по силі своей там временне житіє сөөне проведут без печали...“ Таким остане святой Афон до скончания міра...“**).

Настуня закрыла очі рукою.

Все те, що оповів старий монах, видалось їй таким природним і правдивим, що немов бачила й чула, як оживають і кричать камяні ідоли, кричать про чуда, які мають діятися на землі. Вірила твердо в чуда. Бо чиж не чудом було для неї те, що вона сюди дісталася? Дісталася всупереч приреченням цілих поколінь мугутних царів!... Дісталася як невольниця туди, де столїттями не могли дістатися навіть жінки наймогутніших царів Візантії. Чиж не чудом було, що з товни бідних невольниць так скоро вийшла аж на місце, якого їй завидують дочкі перших домів сеї землі? Д. б.

**) Се оповідання як і дальше взято з прегарних легенд святоафонських.

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

Українська історична повість з 16. столїття.

Вся запаленіла скоро кинула оком, чи не рїжниться чим від інших молоденьких отроків султана. Не рїжнілася зовсім одягом і мабуть не багато виглядом. Успокоїлася.

І знов тішилася всім, що бачила навкруги. Тішилася своєю власною радістю з життя і гралася мов ясным кришталом — думкою, яка аж тут їй привела. Тою думкою, що зродилася в її голові в часі розмови з монахом-відступником.

Дивилася в товпу монахів і здавалось їй, що бачила якесь знакове обличчя — десь біля самого Прота, начальніка всіх монастирів на Афоні, котрий вивав Сулеймана.

Тепла струя перейшла їй від серця до мозку і очей. І здавалось їй, що ясний кристал думки, який уродився в ній, починає розгріватися і виглядає, як горючий камінь, про який пророкувала їй циганка, що буде мати його у волоссю. Вже мала його — в голові...

Спокійно пішла в товпі отроків біля Сулеймана до монастиря св. Пантелеймона.

Коли підійшла до нього з Сулейманом, побачила на верку кам'яної брами монастиря вже невразний від старости надпис: „Святу Обитель сїю возновив человек, що вірув у Бога: Князь на Галичч, Перемишлі, Звенигороді, Ушиці і Бакоті, Ярослав Осмомисл, син Володимирка. Успе в Бозі 1187 года.“

З глибоким зворушенням відчитала старий надпис і побожно-змовила „Отчешаш“ за душу великого володаря своєї рідної землі.

II.

Після скромного снідання, яким монахи приймали висо-

кого гостя і його товаришів, а яке складалося з чорного хліба, меду і води, пішла Настя оглянути головну церкву і її скити, розсіпані по недалеких скелях.

Але як тільки вийшла з киновії, зустріла несподівано знакового відступника, що йшов з якимсь дуже старим монахом.

Збентежилася й хотіла його оминути. Одначе він показав їй своему товаришеви і сказав до ньої в її рідній мові: — „Це улюблений отрок султана Сулеймана, християнин. Ось тут був мій дім, моя дитино!“ звернувся до Настуні.

Старий монах з білою бородою вдивився в неї своїми синніми очима, поблагословив її знаком хреста і сказав до знакового Насті відступника:

— „Може, о. Іване, той отрок хоче оглянути нашу обитель?“

— „Так“, відповіла живо Настя.

По тім, що монах назвав відступника „отче Іване“, зміркувала, що тут не знають про його відступство. Але не хотіла його зраджувати. Розуміла, що тоді і він мігби видати їй тайну, що вона не отрок султана, але його любка.

Ішли в трійку як представники трьох поколінь. Настуня чула це в дома від батька і про св. Афон і про монастир св. Пантелеймона, як про місця, до котрих від віків спрямовані були серця й умй всіх побожних паломників нашої землі. Знала також, що вступ на св. Афон заборонений жінкам ще від часів царя Константина і що на Афоні не була ще ні одна Українка, навіть ніяка княгиня. Серце її билоса так, як бється в грудях того, хто перший вийде на недоступний верх гори.

— „Ти, сину, з нашої землі? А звідки?“ почав старий монах.

— „З Рогатина“, відповіла.

— „Знаю. Ще не знищили його бісурмани?“ Жаль блиснув в його синіх, старечих очах.

Увійшли в церкву, де здалека блистів головний вівтар прекрасної роботи. Настя побожно перекрестилася. Старий монах попровадив її перед сам престол і почав:

— „Святую трапезу сїю сотворила сїце: Собра во еди-

*) Блюц. **) Грузія.

Вся та наша вистава зміститься в одній кімнаті, чи радше переді. Застаю там дижуричного кустоша, котрий радо дає пояснення. Цікаво, що найбільше на нашу виставу звертають увагу жінки. Вони й чоловіків задержують, щоб оглянути. І мужичина задержуються самі — як і можна того сподіватися — головню ти, що підчас війни були на Україні. Вони часто оповідають такі зараз цілі спомини. Приходять і люди, що основніше цікавляться Україною. Один з таких, що написав книжку про Україну, запитав:
— „Слухайте, що властиво сталося з Україною?“

Глибоке питання. І як же воно влучно відповідає тим, котрі дурять себе й інших, немовби наше колоніальне становище в ССРР мало якісь ознаки державності.

Що „властиво“ сталося з Україною? А Бог милосердний знає. Ми тільки те знаємо, що самі її з дуру зруйнували, маючи найкорисніші умови, які тільки придумати було можливо. І щоби правду сказати, то нема що залявувати вину ні на Польщу, ні на Москву, бож такі такі власні руйнівники завітали одну і другу на нашу землі.

Втомлений доугою блуканнюю відпочав і на одиниці хвили, яке єсть у наших відділі та завивав оглядати.

Розуміється, наперед впадає в очи праця — праця про нас, єпископа Ликовського, але не особливо відома „Історія Унії“ (переложена вже й на українську мову), тільки двотомовий твір п. з. „Geschichte des allmaeligen Verfalls der Unitten Ruthenischen Kirche im XVIII und XIX. Jahrdt. unter polnischen u. russischen Scepter nach den Quellen bearbeitet von Ed. Likowski, Lic. S. T. Praemirt durch die polnische historisch-literarische Gessellschaft in Paris. Ins Deutsche übertragen von Apollinaris Tloczyński. Domvikar in Posen. Im Selbstverlag des Übersetzers. 1885. Tom I. — 304 ст. 8°, том II. — 339 ст. вел. 8°.

Обидва гарно опрацьовані в білу півшкірянку опрацю, розуміється віденською б. надворною бібліотекою.

Перекартжував і той цікавий твір, де польський автор зараз на вступі обтовою нашу пошу національну відрубність (ще тому лів стоїтати!). Автор використовує багато жерел просто з архівів, рукописів і т. и.

Пераглядаю великі твори Пелема й Малиновського про нашу церкву. Як же мало у нас таких праць. І як же давно не було вже таких творів!

То по лів стоїтати, то по цілому століттю не появлялось ніщо з лід пера Українця в чужій мові для інформації світа про нас. Зате як же старанно й постійно інформували світ Поляки про нас — розуміється інформували так, як ім треба було. Дуже цікаві докази польської пропаганди в німецькій мові про нас. Нпр. „Ausfuhrlicher und wahrhafter Bericht vom Verlauf des grausamen Blutigen Krieges, welchen die Cosacken und Tartaren neben andern Barbarischen Völkern wider die Polacken newlicher Zeit gefuehret haben“ і т. д. Gedruckt im Jahr 1649.

Значить — зараз по вибуху повстання Хмельницького вже якийсь Поляк, що володів німецькою мовою уважав за потрібне, поінформувати Німців про нас — розуміється з польського становища. А що тоді польська держава ледви чи давала гроші на таку пропаганду, отже можна мабуть припустити, що се приватна ініціатива й приватний кошт видали ту брошуру, котра вже в титулі віравно покаже свій напрям.

А друге польське видання ще цікавіще й остріше, бо сатиричне й літєроване. Титул: „Ausländisch europäische wie auch Französisch-Holländische Staats-Erreffnung“.

Се один листок, задрукований тільки по однім боці, з ілюстрацією. Вона представляє в особах девять народів, вісім мужеских осіб, Еспанія репрезентує жінка. Польщі в тій ілюстрації нема репрезентованої, Україну представляє козак. Ілюстрацію ту робив і вірш до неї дописав очевидно Поляк, що видно зі змієту. Про Москву в Україну наліцає так таке:

Moscau treulich hilft dazu, spricht: Ich will das Feuer schüren. Der Cosack ist voller Grimm, sein Herz im Leib will sich rühren — wegen grossen Widerwillens, wetzt den Säbel auf das neu, Droht den Kindern in den Wegen zu zerschneiden sie entzwey. Dem der Tartar voller Wucht und erhitzten Resereyen Folget pfeilschnell auf dem Fuss, dass man hört von ferne schreyen wild und garstig durcheinander die Ukraine zitternd beb, doch sich folen spricht erholend: Auf! der

Ново відкритий Магазин трикотів і жіночого білля

Тадея Вітека, Львів, Рутівського 1,

поруцає по вибірково низьких цінах рекламних Панчохи Комбінації Гарсонки Жіноче білля Трикотів вироби Жемпери камізолки Спортивні панчохи Батистові хустки

alte Gott noch lebt (jeszcze żyje stara wiara — Ред. „Н. З.“) Auf, mein streitgwohntes Volk!... На долі написано: Gedruckt zu Delft in Holland.

Сей примірник пропагандистичної лєтючки походить з пруського державного архіву і мусить бути рідкий коли той архів старанно вложив його під скло й оправив в золоті, цуцькі рамці.

І ми, Українці, повинні зробити з нього відбитку й добрий переклад тай — також оправити в золоті рамці. Не „да эбткі Ляхам“, а на науку собі, а саме, щоб нам се пригадувало, як навіть далеко від своєї батьківщини добили Польки про інформувани чужих, ба — навіть ворожих собі народів (як пр. Німців) про те, що хотілиб, щоб усі знали... Так як вони знають.

Як видно з тої сатири — навіть не багато коштів треба, щоб поінформувати зі свого становища. Один листок, зручно написаний, вистарчить. І не треба думати, що се не робить вражіння. О, ні. Якраз такі короткі річи вбиваються в тямку, коли путно й дотенно уложено.

Нпр. на тій нашій виставі багато чужинців пошугув, де можна зустріти „Kurzer Überblick der Geschichte Ukrainas, зроблений на основі Грушевського. Але його піде не можна дунити — і на нашій виставі нема навіть найменшої лєтючки про нас. Добре, що хоч вистава е.

Даліється та вистава на кілька ділів:

1. Інформація.
2. Стара історія, географія й белетристика про Україну (по німецьки).
3. Наука й освіта.
4. Сучасна гарна література. Переклади Юлії Вергілія й Шарлотти Вуцки. Вони своїми зорсім дотенним перекладами заслужились для популяризування нашої батьківщини краще ніж багато з нас і т. д.
5. Сучасна історія України й всієї причини до неї (з творам Гоммана, Коростовца і и.).
6. Господарство (багато вишло по німецьки про нашу економіку).
7. Сучасна географія.
8. Часописи.

9. Містєцтво. (Архітектю, Німець Панет і и.). На стіні пару ввідів Київна (шкода, що нема ввідів на Львова, котрий належить до дуже гарних міст).

Словом і як на нашу білість, то наша вистава доволі добре представляється і звертає у увагу багатьох чужинців. Деякі з них і по пару разів приходять до неї та докладно придивляються, перекартають книжечки, читають змісти їх, розпитують, просять виленення ріжних справ, словом цікавляться.

Дуже ітересне відношення до нашої вистави Поляків і большевиків. Перші, як інформували мене наш чоловік, котрий береже тої вистави, обминають ту виставу. Зате один Поляк докладно її оглянув і побачивши книжку про надужиття Поляків в Галичині, запитав, на що тепер таке виставляти. Про інші річи не висказався зле. А комуністи всі що до одного, навіть німецькі, оглянувши нашу виставу, висказувуть здивування, чому вона не „лід одним дахом“ з виставою ССРР. „де прецінь єсть Україна...“ Так і видно по них, що нерано її бачать „вплот до отдєлєнія.“

З того відношення виходить, що Поляки, оскільки взагалі приступають до українських річей, то любь шє травить їх, але нам і сідні сусіді ніяким чином не можуть проковтнути факту, щоб поза їх кордоню емліо появлялись щось українське без залежності від них.

Думаю, що таке неморальне відношення буде доти, поки ми Українці якрав у мовах тих наших сусідів не напишемо поважних творів про нас, з нашого етановичя і поки при кожній годі не будемо в тих власне мовах видавати лє-

тучок, перекладів і т. д. Річ яона, що наша пропаганда в мовах польській і російській ще більше потрібна, ніж у мовах дальших від нас народів, хоч і тої дальшої пропаганди, головню культурної занєдбувати не треба.

Видання в перекладах наших культурних пам'ятників більше здобуло нам симпатії, ніж найбільш українські політичні книги, брошури і статті. Але до таких видань треба відповідних пояснень, недотних! —

ДОПИСИ

ПЕРЕМІШЛЬ. (Академія в честь Христового Серця). Годі не подати до відомо загалю про нашу першу Святочну Академію в честь Христового Серця, яка відбулася дня 21. червня ц. р. в салі „Дівочого Інститута“ о год. 1/2. вечером, бо таких високо-достойних гостей так духовних як і світських ми не сподівались... Перші і другі місця займила переважно часть перемиської інтелігенції. Як се гарно і будучю діляю на прочих учасників, які по береги залповни сало, та як много воно причинилося до слави Христового Серця горіноюю огняно любовію... Хоч програма обіймала 11 точок: Вступне слово, співи міш. хору, дітючого — два терцети, фортепіанові солї а одно скрипкове і дві деклямації — мимо того, панував святючний настрій до самого кінця. З задоволенням і великанським моральним підйомом опускали гості Святочну Академію, а много з учасників заявилишишком за святкованням подібних святючних Академій щорічно. І дійсно: „Прославлення і любов до Христа не уймають слави ні чести — ні гениям, ні героям, ні взагалі нікому — навпаки, вони зроджують любов і то в першій мірі любов до своєї Церкви, обряду — України та єї світнл“. (уривок вступного слова). — Комітет Товариств „Апостольства Молитви“ і „Тов. Мар. Панв“ в Перемішлі.

ЖОВКВА. (Свято Христового Серця. Посвячення угольного каменя). Незвичайно велику й гарну хвилю пережило місто Жовква й жовківський повіт дня 24. червня ц. р. Цего дня обходить гр.-кат. Церква свято Христового Серця, яке у Жовкві святкується дуже торжественно. Не дивно, бо Жовківський монастир ОО. Василян є ініціатором і центром культу Найсв. Серця Спасителя. Вже в суботу, дня 23. червня зійшлося велике число людей навіть з далеких сторін, з Камєнеччини, Равщини, навіть далекої Радехівщини, та других повітів віддали поклін Христовому Серцю у величавім жовківськїм храмі посвяченім Йому. У вечєр прибув також Перемиський Єпископ Йосафат Коциловський, великий почитатель Христового Серця, щоб своєю Особою додати блєску цєму празникую. — А в неділю від самого ранка не проглядні маси людей залєгли цілу монастирську площу та весь рынок, так, що прямо не можна було перетиснутись. Із всіх майже доокличних сіл прибули душпастирї з процесіями. Від осьмої години рано приходили щораз нові процесії. О 10. год. почалася торжественна архиерейска Служба Божя. На жаль прикінци св. Літургії почав падати сильний дощ, так що головне торжество на рынок не могло відбутися. Та мимо цего народ не розходився, але чєкав на другє свято, а це посвячення „угольного камення“ під будову повітового українського дому в Жовкві.

В Жовкві вже від давна дається відчувати брак своєї домівки. Щоби зар-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ — Львів, вул. Галицька ч. 16. ЛЬВІВ, новости для Пань, сукиа на мун. жєськї одини. Англійськї крєпи на реверенди і папістєки для ранше РОМАН ЗУБИК поручає 247 П. Т. Отчів. 4—30

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

Відгомін інтервю марш. Пілсудського. Клюб ППС. зібрався на кількогодїну нараду, на якій прийнято гострі резолюції щодо заяви марш. Пілсудського. В звязї з цєю заявою сконфїсовано „Курєр Варшавскї“ й „Роботник“. У звязку з тим соймовий маршалок Дашинський зложив свою заяву в відповідї на закиди в інтервю марш. Пілсудського. Заява єсть відбиттям резолюцій, рішєних на засіданні клубу ППС. В резолюціях ППС зазначено, що у інтервю, де говориться про можливїсть октроювання нових законів у Польщі, міститься загроза державного замаху проти конституції. ППС. боронитимє з усією безоглядністю демократії й народ. представництва, вибраного загальним голосуванням. ППС. вважає своїм обовязком ствердити, що інтервю зробило велику шкоду річи сполитий польськїй ударяючи в повагу держави й супроти власних громадян і супроти світа. — Інтервю марш. Пілсудського помїстили надзвичайні видання „Фосс. Цайтунг“ і „Бєрл. Тагєблят“. Фосс. Цайт. дає тільки зміст інтервю п. и. „Пілсудський зложив своєюму серцю“ „Бєрл. Тагєблят“ подає також зміст і вважає інтервю вистрєлом, що його маршалок дав на встрах, перед ввідом на відпустку. „Інтервю має застрашити всіх, хто бажавби в часї його неприяви, підважити тепєрїшний стан. Та, якби не було, це запюває гостру боротьбу між правитєльством і соймом в осєні.“

НІМЕЧЧИНА. Експозє канцлєра Мюлєра в парламенті. На засіданні парламенту 3. липня виголосив канцлєр Мюлєр експозє. Він зявив, що останні вибори доказали світовї, що Німєччина ввійшла вже в добу постійного повосєного розвитку. Підвалини німецької рєпублики сєгоденї сильні. Завданням тепєрїшнього правитєльства будувати далєше і працювати над загоєнням ран завданних виною. Програма кабінєту кладє на першому місці питання заграничної політики. Німецька політика йде до мирного порозуміння й вирїкається думки про відплату. Найважїше питання є евакуация окупованих земєль. Ще тільки півтора року ділить німецькїй нард від предвїдженного в договорї рєченєя евакуації полоси. Та колїб дїшло до цєго, що питання евакуації занєдбаню а ж до цєго останнього рєченєя, то це означало б невикористання нагоди заміни політики порозуміння в діло. Німецькє правитєльство дождає, що тепєрїшнї правитєльства, що беруть участь в окупации, оцінять як слїд цю німецьку точку погляду. Що до розоружєня, то жадна держава не зробила в цюю тільки, що Німєччина. Свт мусит освідомитися, що така велика країна як Німєччина зівсім розоружєна серед держав зоружєних від нїг до голови. Як далєше важнє питання подав канцлєр рєпараційні питання. В економїчній і торговельній політиці правитєльства змагатимє до зниження мит шляхом міжнародних договорів та до поширєня сїти договорів, головню з державами на схїд і південний схїд від Німєччини й до переведєння автономних митних зніжок. Що до внутрїшних справ, то військю (райхсвєр) мусит бути понад партїями. Правитєльство подбає, щоб воно було запасєне

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Зїзд Єпископату Польщі відбувся 26 і 27 червня в Чєнєстохові. У зїзді взяли участь 19 архієпископів і єпископів, з наших Митрополит Андрей Шептицький і Єпископ Йосафат Коциловський. Зїзд зявився декима питаннями з області рєлігїйного життя і церковної адміністрації. Ралив над спосозами швидшого виконання Конкордату особливо тих його артикулів, що до котрих прийшло вже до порозуміння між Церквою і державною владою. Між іншими ралили над потребою основання лічниць для недужих свящєників. Зїзд вислав до Св. Оутїя письмо з проханям апостольського благословєння для праці Єпископату.

Католицька Акція в Італії. (КАП). Президія італійської Католицької Акції на недавнім засіданню в Римї рішила звернути більшу увагу на боротьбу з неморальною літературою. До єпархїальних союзів К. А. видано обїжник, щоби слїдити, чи шанують по громадах законні приписи що до поширєння неморальних книжок і часописів. Італійськїй Католицькїй Акції підлягє Католицькїй Інститут Суспільної Праці. Його програма така: суспільна праця Кат. Акції, основи, історія й сучасний стан. Новє законодавство синдикалістичнє і становище Кат. Акції. Вияснєння цього законодавства в його основних точках: синдикати, хартія праці, колективїстичний устрїй, робїтничє законодавство, гієна праці, недільний і святочний відпочинок, суть і головні цілі корпорацийного руху.

Католики в Англії (КАП). В місті Сванзє в Валїї відбувся 52-й річний зїзд представників 80 відділів і 13 єпархїальних рад стоваришєння катол. молоти. Збори привітав архиєпископ Кардїфу і посадик міста, що зявився на зїзді в товариствї цілої управи міста. Виголошено рєферати на теми: „Становище катол. душпастирї і робїтників“ та „Сучаснє положєння катол. Церкви на світі“. Особливу увагу в нарадах присвячено прєсовим дїравам. — В день св. Вінкєнта відбулися в Менчєстері з приводу традиційного свята цєвіх торжєстєвнїх манифєстаційні походи католїків, в яких взяли участь поєрєх 25,000 осіб, мешканців Менчєстеру, Сєльфурду.

Комунїстичні біблії. (КАП). З Шангаю пишуть, що там арештовано останніми часами багато комунїстів, котрі підпунктиною рєлігїї ведуть завязито свою рурїтницьку пропаганду. У арештованих агїтаторів находжєно „біблії“ з дозволом (розумїється фальшованим) „імпріматур“ духовної влади. В сїх „бібліях“, які масово розпродувано між населєнням, пророки і інші біблійнї постатї виголошували — рєволюційні більшовицькї бесїди.

в усє. Далєше заповів канцлєр підготовання проєкту виборчої рєформи, що при збереженні пропорціональності дає доб змогу сильнішого контакту послїв із виборцями. Також старатимється правитєльство про оснвовну рєформу відносин між державою й її союзними країнами. Новий кабінєт має ширю волю розвязати важкі завдання, що стюять перед ним.

ГРЕЦІЯ. Венїєлєос утворив кабінєт. Венїєлєос одержав мїсію утворити новий кабінєт. Він зявив представниковї Гавасовї агєнції, що прєзидєнт рєспублики Кондуріотїс дав йому право розвязати парламент і розписати нові вибори. Та не виключєно, що новий кабінєт представитєсь тепєрїшний палати. Заграничну політику повєдє тепєрїшнїй кабінєт по лїнії попереднього кабінєту.

ЮГОСЛАВІЯ. Погубні наслідки вбївства в парламенті вже даютьє відчувати. Кажуть, що від кулє Рачїча згинула також велика позичка для Югославїї, котру ось-ось мали сфїналізувати на англійськїм грюшевїм рынок. Не є тайною в фінансових кругах, що по стрїлах в Бєоградї і заворушєннях у Загребї англійськї й американскї фїнансїсти не вважають тепєрїшню хвилю можливою для фінансових операцій. Нєвдача з позичкою є для Югославїї ударом, бо при помочи позички мали стабілізувати дїнара й фінансувати залїзничий шлях Бєоград Катаро, важну господарську і стратєгїчну лїнію.

Крїза правитєльства. Голова ради мїністрів Вукїчєвич подає до дїмїсії з цілим кабінєтом.

З Товариства „Мєдична Громада“

Інформація для бажуючих студіювати лікарські науки на львівському університеті: Лікарські науки на львівському університеті тєрвають пєть лїт і три місяці, то значить 16 тримєстрїв, так, що хто пічє студії в році акад. 1928—29, то може скінчити в найкращому случаї в грудні 1943 р., не втягаючи в дє часу потрібного на кінцєві іспити. Пєсля найновїшого систему лікарських студій, який з пим роком акад. входить в життя здається річний іспит при кінці першого року (2 предмети) і при кінці другого року (5 предметів). Прочї здається по одержанню абсолютної лікарських наук в тому случаї післї грудня 1933 р. З огляду на ограниченє число приніманих рєфлектувати можуть на прийнятї сина лікарів, ті, що здали іспит зрїлости з дуже добрим поступом, а що найменше з добрим.

Товаришп, що бажують студіювати на львівському університеті лікарські науки, в усіх справах звертаються до Товариства „Мєдична Громада“ на руки секретаря тов. Кушніра Романа, Goryze p. Trugasa. Тї товаришї найдальше до сєрпня подадуть свої точні адреси, вік, та з яким поступом зложили іспит зрїлости. Рівночасно залучать почтовї значки на відповідї і докладніші інформації. Про час вписів, як також які річи є потрібні до впису і про висоту університетських оплат повідомить в сєрпні ц. р. Подається до відома, що від 1 до 10 верєсєня ц. р. в домівцї „Мєдична Громада“, вул. Суєпїського ч. 21, будуть від год. 10 до 12 рєдє полуднем дижури: 1. і 3. ІХ. тов. Остап, 4. і 5. ІХ. тов. Койко, 6., 7., 8. і 10. ІХ. тов. Гїлєвич. Видїл.

Присилайте передплату на III-ий чвєртєрїк!

Перта в краю вирїбля **ЦЕРКОВНИХ СТАТУЙ** (фігур) і артистична рїмбарьєро-орнаментация робїтня **ФРАНЦІВ. МАКС**
249 Львів, Личаківська 15. 3—10

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

„ДО ЄВРОПИ!“

Літературний спір на В. Україні.

Колінь, а зовсім не „червона“ халтура“; 2) молодим українським письменникам треба „вчитись, вчитись і вчитись“... „Молода“ молодь — цитуємо слова автора — мусить поважати художню літературу і знати, що звання художника чомусь обов'язує, що заслужити його не так легко: для цього треба придбати багато життєвого досвіду і добре знати старе мистецтво“; 3) за зразками треба звернутися на Захід — до „Європи“.

Виступ Хвильового викликав в літературних колах В. України цілий спір за і проти. Взяти в нім участь крім Хвильового, що його статті на сю тему, крім „Культури і Побути“, появилися ще у „Червоному Шляху“ (всі вони вийшли окремо в двох збірках п. з. „Камо грядеши“ і „Думки проти теї“,), також Досвітній, Шумський й ін. — по стороні Хвильового, і Дорошкевич, Коряк, Затонський — по стороні противній. Кінецькінців спір сей скристалізувався в два клічі. Сторонники Хвильового спецізували його в словах: „Геть від Москви!“ „До Європи!“ Противна сторона виступила в обороні досюгочасних літературних зразків, що походять з Москви.

Та найбільше голосним зворот сей став в літературних колах В. України. Почав його оден із найвизначніших сучасних українських радянських письменників, б. співредактор найбільшого радянського громадсько-політичного і науково-літературного місячника, харківського „Червоного Шляху“, робітник з походження але дуже інтелігентний, Мик. Хвильовий.

Почав від незвичайно різкої критики сучасної „пролетарської“ літератури на В. Україні. „Ахилесовою п'ятою українського пролетарського письменства є не стільки відсутність критики й критиків — писав він в додатку до харківських урядових „Вістей“ — „Культури і Побути“ (1925 № 17), — скільки відсутність самої літератури, що її варто було критикувати... Тут глибокі причини і одною з них є пустомельний стан молодого письменства“. І далі: „...Ніколи не було такої безбашабної свистопляски (танцю під свист) в тій же українській літературі, як за наших днів“.

Якжє висновки робить автор, ствердивши такий стан сучасної української літератури на В. Україні? Висновки — рiшучі і смілі. Вони такі: 1) сучасна українська пролетарська література на В. Україні не має нічого спільного з мистецтвом. „...Мистецтво є продукт упертої роботи багатьох по-

новлять по думці § XIV Конкордату зі Святою Столицею (ВЗПР. з 1925 р. ч. 72, поз. 501) групи, що належать до католицької Церкви.

В. ВИВЛАСНЕННЯ ПАМ'ЯТОК.

§ 29. Вивласнення нерухомих пам'яток а також ґрунтів, що про них мова в § 28, відбувається на основі загальних принципів про вивласнення нерухомих на цілі публічного ужитку.

§ 30. Вивласнення рухомої пам'ятки настає на основі оречення консерваторської влади першої інстанції. Оречення належить доручити як власникови так і посадові пам'ятки, на яких від тої хвилі лежать відносно вивласненої пам'ятки обов'язки судового зарядчика.

§ 31. На скільки відшкодування не буде означене шляхом добровільної угоди, консерваторська влада визначає розпрату, на яку зває власника пам'ятки а також, о скільки вивласнення зроблене на річ одної з правних осіб, що вчинені в §§ 18, 27 і 28, повновласно представника тої особи. Термін розпрати оголошується в урядовій газеті вивласнення а також в одній з місцевих часописів. Особи, що підносять права до вивласненого предмету, мають право з'явитися на розпраті, щоб боронити своїх інтересів що до висоти відшкодування і способу його виплати або злочення до судового депозиту.

§ 32. Для оцінки вартості пам'ятки консерваторська влада першої інстанції покликую, на

Бібліографія

М. Куцій: ПРАВОПИСНІ ВПРАВИ І ДИКТАТИ ОСНОВАНІ НА ОПИСАХ І ОПОВІДАННЯХ. Підручник для школи і самонавчання. Станіславів 1928. На́кладом автора. Стор 56 мал. 8°.

Це приступно уложені правописні правила з примірами. По кожному правописному правилі подає автор зразки диктацій. Ці диктати це не поодинокі, відірвані речення, як це досі водилося, а цікаві оповіданнячка та описи. Значить, диктат не томить, а зацікавлює дитину. Це в нашій галицькій педагогічній літературі новина. Трохи за мала, правда, книжечка об'ємом тай не достає ілюстрацій, що значно оживилоб тай облекшилоб науку. Та це вже не автора вина. Можна сподіватися, що ця пожиточна книжечка скоро розійдеться, а тоді подає автор про краще вивінування своєї праці при новому виданні. Книжечка може служити як для чителя, так і для ученика. Надається до приготовних іспитів до гімназії та до семінарії. На прикінці подає автор пояснення, як користуватися книжкою Ціна книжки 1 зол. 20 сот.

Нові книжки

ПОСТУП. Вістник літератури й життя 8 річник. 1928. Чч. 5—6. Май—червень. Ст. 145—210. В. 8°.

Зміст: Заздійснення національного ідеалу (Євген Гомашівський). — Вилітайте (А. М.). — Подоляночка (Святопслк Чесина). — Даєне щастя (Василь Лімниченко). — Юрій Немирич Канцлер Великого Князівства Руського (Д-р Ігор Лоський). — Поль бурже (Л. Нигрицький). — Перші українські вибори в Галичині під владою Польщі. — Літо (Меріям). — Тип (Осип Назарук). — Зі світв. — 3 Гетманського руху. — Бібліографія. — Всячина. — Передплата на рік 10 зол., піврічна 5 зол.; для вакардону річно 1-50 доллара. Редакція й Адміністрація: Львів, ул. Сапеги 26/1.

В Адміністрації „Нової Зорі“ можна дістати отсі видання Бібліотеки Укр. Христ. Організації: 4. 1. Основи соціології 3— зол. 4. 2. Світла Сходу 3— „ 4. 3. Спиритизм 2— „ 4. 4. Життя св. Кирила і Методія . 0-80 „ 4. 5. Секти й сектанти 0-60 „

Опіка над пам'ятками

Розпорядок Президента П. Р. з дня 6. марта 1928 р (Вістник законів П. Р. 1928 р. ч. 29).

ІV. ВИКОПАЛИНИ І ЗНАХІДКИ.

§ 25. Власники, віднаємники або посідачі ґрунтів, що на них відкрито пам'ятки або знахідки (точка 14 і 15 § 2), рівнож ті, що зробили відкриття, а також керманічі робіт, підчас яких натрафлено на викопалини, мають обов'язок негайно повідомити про се консерваторську владу першої інстанції. Консерваторська влада видасть для забезпечки викопалини чи знахідок відповідні зарядження, а зокрема може зарядити здержання робіт або означити спосіб дальшого їх ведення.

§ 26. Археологічні і палеонтологічні дослідні вимагають дозволу консерваторської влади першої інстанції та підлягають її контролі.

§ 27. Пам'ятки, що є викопалинами і знахідками, можуть бути незалежно від умов, передбачених в § 18, вивласнені на річ держави, самоуправних союзів або правних осіб, що займаються опікою над пам'ятками, а то на їх просьбу або за їх згодою.

§ 28. ґрунти, що на них зроблено відкриття, можуть бути для наукових дослідів вивласнені або на якийсь час примусово заняті на річ держави, самоуправних союзів або приватних осіб, що займаються опікою над пам'ятками, а то на їх просьбу або за їх згодою. Виймок ста-

згідне внесення сторін або при браку їх згоди по власній думці, одного або більше знавців. При оцінці пам'ятки належить мати на увазі однаково вартість у внутрішній обороті, як і зменшення тої вартості наслідком обмежень, що випливають з отсего розпорядку. Опінія знавців може бути на письмі або усна. В тім останнім випадку її вписується до протоколу. Опінія знавців не має значіння, що визналоба владу.

§ 33. Оречення консерваторської влади означає високість відшкодування і спосіб виплати, узгадуючи права третіх осіб (§ 31 останній уступ). Оречення доручається асим інтересованим, що взяли участь у розпраті.

§ 34. З хвилею впадати зглядно злочення відшкодування до судового депозиту право власности пам'ятки переходить на державу або на правну особу, на річ якої оречено вивласнення. Одночасно консерваторська влада першої інстанції бере або уповажливо взяти пам'ятку в посідання, о скільки се по думці інших приписів отсего розпорядку не наступило вже раніше. Власник і треті особи, що взяли участь у розпраті, можуть, о скільки почували себе ореченням про високість відшкодування покривдженними, доходити своїх прав судовою дорогою на протязі шістьох місяців від дня, коли доручено їм оречення. (К. б.)

ОПОВІСТКИ.

Матура в учит. Семинарії СС. Василянок у Станіславові відбулася в часі від 18. до 21. червня 1928 під проводом п. В. Драбика, директора держ. муж. семинарії в Станіславові. Свідомі зрістості одержали: Бідинська Марія, Бойчук Ірина, Борковська Софія, Грегорович Олена, Гурська Евстахія, Дроздовська Іванна, Жарська Анна, Зеленька Ольга, Кашко Олена, Ковальчук Наталія, Крайковська Марія, Левницька Ярославна, Мочук Теодія, Ортинська Іванна, Пастушенко Варвара, Петраш Ангелія, Романчук Ольга, Салуш Стефанія, Савицька Параскевія, Сольчанник Стефанія, Торончук Анна, Федотка Юлія, Чермак Антонія, Шкарк Северина, Яськевич Марія, Ядрук Анна. Репробовано 1 кандидатку.

Закінчення збірки жертв на стрілецькі могили та інвалідів Укр. Гал. Армії. З дням 30. червня закінчилась збірка жертв на упорядкування стрілецьких могил і інвалідів Укр. Гал. Армії на терені тернопільського повітства, а з дням 24. червня на терені львівського і станіславського повітства. Всім ВП Громадяни, яким передано збірки листів, просимо негайно звернути листи разом з збіркою квотую, а також всі порожні листи на руки повітових комітетів і філій, які ті листи в данім повіті розісилали. Звертаємо увагу на вимогу тернопільського повітства, щоб всі листи були предложені йому разом з анкетом зі збірки. Та навіть незалежно від такої вимоги всі листи мусять бути звернені, щоб можна було перевести докладну контролю.

Хв. Філії і повітові Комітети перешлють листи й звіти зі збірки найдальше до 15. п. м. на адресу УКТОНІ, Львів, вул. Руська 3/11 Товариство охорони воєнних могил у Львові.

НОВИНКИ

„Свято читалень“ відбудеться в неділю 8. липня ц. р. у Львові на площі „Сокола Батька“ (за Стрийською рогачкою) Розпочнеться popisом хорів і орхестр підльвівських читалень. Участь бере 6 хорів і 7 орхестр. Після popisу відбудеться народна забава.

Напад на пошту у Львові. 3 липня вечером до поштового уряду при вул. Глибокій (напр. політехники) вдерлося 5 замаскованих людей із револьверами й оден із них зажадав від уряднички видачі грошей. Бандити нім ввійшли в будинок зачинили входові ворота на ключ. Урядничка нарботла крику, а агент львівської фірми Вайнштоков вибів шибу в вікні й заалармував „прохожих“. Напасники побачили, що ім не владість обкража пошти, виврали Вайнштокови 25 зол. з руки — а уряднички 5 зол. і втекли автом. Напад зробили тому, бо вивидалися, що до поштової каси прийшло 49 тисяч золотих. Поліція вислідила число авта — а відтак зловила вже і самих бандитів. Уніфікація законів. 3 кін.ем червня відбувся в Варшаві зїзд презесів і прокураторів апел. судів. Головним предметом нарад була справа нового закона про устрій судівництва, котрий входить в життя від 1. І. 1929. Цей закон має бути першим кроком до уніфікації судового законодавства в Польщі. Військову службу священиків хотіли завести соціялісти в Голяндії. Одначе парламент 60 голосами проти 19 відкинув цей внесок соціялістів.

Гранати все ще вибухають. Хоч давно вже по війні, все ще вибухають гранати. Перед кількома днями, в Провішчах у Золочівщині двох хлопців Михайло Боско та Михайло Мельник пасли корови й найшли в кущах невистрілену артилерійську гранату. Стали маніювати біля нього й в одній хвилі граната експлодувала й поранила важко шістьох хлопців. Жертви хлопчачої небережності перевезено в шпиталь у Золочеві.

Грозить неврожай овочів. Сьогорічній весняні холоди вплинули катастрофально в Західній Європі на врожай овочів. Хліборобські біоlettини заповідають неврожай яблук, грушок і сливок. Не владися овочі теж і в Америці. Тамощні садівники тільки з трудом могуть задовольнити замовлення на внутрішні потреби. Овочеві мармеляди значно піднесилися в ціні. Також і вино-

РАДИО-АПАРАТИ найновіших зразків красивих і заграничних поручає по приступних цінах і на добрих умовах ЛЕВ АППЕЛЬ і С-КА Львів, вул. Леґіонів ч. 1. і 3. 212 г Кошториси на жалання безплатно. 8—30

град грозить недородом. Та винороби потішаються цим, що вино буде добре, бо осінь має бути довга й тепла.

Святюкрадство. Із Копичинець доносять, що оноді в ночі якась злочинна рука довершила влому до церкви в Яблонові. Святюкрадець забрав підручну касу, в якій було 106 зол. У всій парохії велике обурення.

Американський ювілей. 4. липня ц. р. минуло 150 літ від оповіщення независимости Зєдинених Держав Півн. Аме-

При замовленнях і купні просимо покликватися на наш часопис!

Литичні, курантові й новітні ГОДИННИКИ прецизійні ГОДИННИКИ направляє годинникар ЙОСИФ СМЕТАНЯ Львів, Коперника ч. 18. (напроти палати гр. Потоцького). 6—10

ДОВГОЛІТНІЙ ТЕХНІК-ДЕНТИСТ СТАНИСЛАВ ПЕТЕЛЯК Львів, вул. Малецького ч. 3. (біля Зморочива)

виконує всілякі денстично-технічні роботи. 256 Порада безплатна. 3—10

Найтриваліші ПАНЧОХИ, СКАРПЕТКИ ПФАУ, Львів, ринок 19. 236 б найдешевше, бо вхід через сівн. 7-50

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ всякого рода поручає Інж. К. Котецький і С-КА фабрика Львів 15 — вул. Бічна Кульпарківська 9. 252 Жадайте ціників. 3—12

Светери, жакети, костюми гарсонки, камізольні дамські й мужські, галери, реформи, панчохи, камаші, штильби, скарпетки і т. п. ПЕРЕРОБЛЮВАННЯ й підроблювання старих трикотажів. Підшоення очок панчів шовкових і фільдекосових. Виконує з найліпшого матеріалу дуже старанно й по умірених цінах

Трикотарська робота В. Лібанської 262 ЛЬВІВ, Ботого 34, (мезанін). 2—30

„КАТОЛИЦЬКИЙ ПРОВІД“ -- одиниць український като. орган регійного й суспільного змісту в Злучених Державах Півн. Америки виходить щотижня й коштує річно 20 зол. Ті, що цікавляться відносинами в Америці, знайдуть у тім органі багато інформації. Адреса: „CATHOLIC LEADERSHIP“ 815 N. Franklin St. Philadelphia Pa, U. S. A. 172

СЛЮСАРСЬКА РОБИТНЯ під фірмою СЕМЕН КОЗАК Львів, вул. Бляхарська ч. 14. виконує всякі роботи слюсарські, як вїкна, церковні хрести, залізни оґорожі і т. п. 208 а 3—5

рики. Америка святкує цей ювілей дуже величаво. Також і інші держави заприязнені з Америкою відсвяткували цю річницю.

— Звіринна іділя. В журналі „Натур унд Кultzур“ подає вчитель Йоганнес Маєр таке: „В Кримчавському лісі на скраю Хемніцу можна — коли хто має щастя — бачити звірину худю. Три вивірки, дві бурі, одну чорну так привчили рентієри, що вони їм їдять із рук горіхи, хліб і цоколяду. При цьому вивірки зівсім довірливі. Один побережник олювідав, що одна вивірка прийшла до нього зівсім близько, не зважаючи зівсім на велику собаку. Я сам бачив, як вивірка взяла двічирні з руки цоколяду тай зникла з нього на дереві. У Рїздво підійшла теж була одна вивірка по доброму заохоченню до нас та тільки на віддал п'ятьох метрів, а потім бистро втекла. Ця іділя є тут темою в часописах і в розмовах у місті. (Доказ, що звірята тільки тому бояться людей, що вони вбивають їх.)

КУР'ЯТА тримісячні великих кувач „ясн Брамапутра“ продає по 10 зол. Іван Крайник, дяк, Устє епископське, п. Меанія. 1-1

СТАРША ЖЕНЩИНА, вдова по священику, пошукує заряду дому в парохіяльному домі. Радо займється і веденням цього господарства. Зголошення салги на адресу: Е. Лазенга, Głębokie, p. Rymanów. 269

257 На догідних умовах 3—20 по цінах точно готівковим продає товари текстильні, шовкові й суконні фірми

ЛЬОРЕНЦІ РІНГЛЕР Львів, вул. Слонечна 9, тел. 15-32.

МОНОГРАМИ, ПШТТЯ БІЛЛЯ приймає Е. СТЕФАНІВСКА, Львів, вул. Куркова, ч. 14. (в подвір'ю). 220 8-10

ДЯКА можливо вежонатого, доброго діригента, пошукує негайно парохія Сінява. Зголошення до Уряду пар. в Сіняві. 268 2—2

ДО ВСЕЧ. ОО. ПАРОХІВ, які уладжують у своїх парохіях місії, звертаються в просьбою два інваліди У. Г. А., котрі займаються продажо девоналітів о повідомлення їх про резиневі місії хоч оден тиждень наперед, та в цей спосіб помочи своїм людям заробити на прожиток. — Ласкаві повідомлення салги: Л. Яків, Запівтв, п. Підліски мал. 266 1-2

Інженіпр-архітект Лев Левинський уповажнений будівничий 259 4—4

Львів, вул. Содова ч. 3, П. пов. (бічна вул. Потоцького) виготовляє проекти і кошториси для будови церков, народних домів, читалень, кооператив і всякого роду будинків шкільних, мешкальних і промислових. — Бере в підприємство будови у Львові і на провінції по конкурційних цінах. Обіймає технічний нагляд при будовах, виробляє затвердження проектів у Воевіств.

Столярська робітня приймає антики, меблі до відновлення, і всілякі роботи столярські — І. Стефанівський, Львів, Куркова 14. (в подвір'ю). 221 8-10

Повідомляю шан. Публіку, що з дням 13. X. 1927, отворив я по 40-літній практиці в першорядних краєвих фірмах

Концес. Заведення електр. - механічне й інсталіційне при вул. Пекарській ч. 57, у Львові. Заведення виконує всякі роботи, котрі входять в цей круг, по конкурційних цінах. На бажання зладжую коштовиси і плани, переводжу направи електричного освітлення і моторів в як найкоротшім часі. 263 2—15 Теодор Труніта, Пекарська 57.

ВЗУТТЯ мужське, дамське власного виробу по дуже низьких цінах поручає першорядна робітна обувн -- 2-27 ІВАНА МАТИКЕВИЧА Львів, Шептицьких ч. 1 напроти св. Юра.

7 найліпших, найновіших господарських книжочок.

„Про помічні погної та як їх уживати”, ціна	0-50 зол.
„Коли і як помагати при породах у коров”, ціна	0-80 ”
„Жито — як його управляти”, ціна	0-20 ”
„Пшениця — і як її управляти”, ціна	0-20 ”
„Про меліорацію та комасацію”, ціна	0-70 ”
„Про плекання та годівлю домашньої птиці”, ціна	2-00 ”
„Пять доказів” (як додаток до попередніх)	

за 3-90 зол., з пересилкою 4-40 зол.

висилає 271 1-2

Товариство „Сільський Господар” у Львові, вулиця Зімоновича ч. 20.

ПОРЯДИ БЕЗПЛАТНО!

Погної на осінь Сівалки, Молотілки, Трієри

знамените камінне вугля на оснь купуйте лише

В СПІЛЦІ УКРАЇНСЬКИХ АГРОНОМІВ

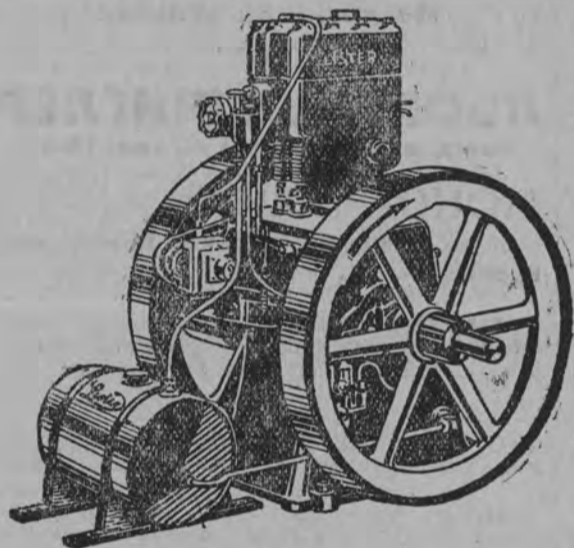
КООПЕРАТИВА У ЛЬВОВІ

вул. Собіського ч. 28 — число телефону 37-58.

**Найліпші вироби
найнищі ціни — найдогідніші сплати.**

272 1-1

ЦІННИК ДАРОМ!

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

фабрикати фірми

R. A. LISTER, Co Ltd. DURSLEY

(Англія)

поручає

Клягсбальд і С-ка

Львів, вул. Вірменська ч. 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикацій фірми

R. A. LISTER, Co Ltd. DURSLEY,
259 на цілу Польщу. 3-4

ВСІ ОТЦІ ПАРОХИ!

ЧИТАЙТЕ І ПАМ'ЯТАЙТЕ!

ОРИГІНАЛЬНА ШВЕДСЬКА КРУЖЛІВКА „DIAVOLO”

Запевнює кожному, хто її купить, найкращі успіхи!

Докази свідчать, що:

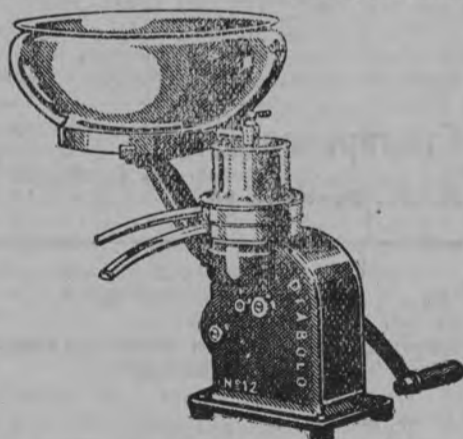
DIAVOLO є машиною, за солідність якої і її доцільну та правильну працю через повних 15 літ дає фабрика повну поруку.

DIAVOLO є до набуття на дуже догідних умовах, бо на місячні сплати у всіх місцевостях в уповажнених представників фірми:

DIAVOLO-СЕПАРАТОР

Співка з обмеженою порукою

Львів, вул. Баторого ч. 34., Тел. 44-94.
Варшава, вул. Королівська ч. 23.
Познань, вул. Водна ч. 14. 6-6

СОРОЧКИ ІВАН РІДЛЬ

МУЖЕСЬКІ Львів
вулиця Академічна 2.
205 2-306

Робітня годинникарсько-ювілерська КАРОЛЯ ГАЄВСЬКОГО

у Львові, ул. Сикстуська ч. 31.

(в подвір'ю на ліво)

виконує всякі роботи о 40% дешевше
225 як всюди під гарантією. 7-10

Артистичне заведення технічне

ЯКОВА ІНГБЕРА

Львів, Сикстуська 56 а.

216

8-10

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На весняний і літний сезон
поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені!

Вибір великий!
138 22-?

Продажа на догідні сплати!!

Машини до шиття

Грамофони, ровери

Кружлівки молочарські

та їх складові часті, кравецьке приладдя і до ручних робіт. Власна майстерня направ

Александр МАЛИМОН

Львів, ул. Валова, 11 а.

ПЕРЕПЛЕТНЯ

ПАВЛА БАБЯКА

у Львові, вул. Бляхарська 12.

приймає всякі церковні роботи, як Євангелія, Службники, старі книги, наклади, брошуровання, канцелярські книги і т. п., в круг пере-
209 плетничої штуки. 7-10

„FOSFOR”

ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОЇВ

232

Львів,

12-16

вул. Баторого 32, II. п., телефон 50-69.

(ul. Batorego 32, II. p., telefon 50-69.)

СУПЕРФОСФАТИ: кістки й фосфорово-азотові. МІНЕРАЛЬНІ й амонякові, РЕФОРМАТФОСФИ: кістні й мінеральні від 18 до 26% „P₂O₅!!!”

ТОМАСИНИ: „Kolumeta”, „Gwiazda”, й інші як краєві так і заграничні.

СОЛІ потасові й КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (CHORZOWSKA) амонова

САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амонівий вапно навозове палене й мелене (97% CaO) — Вапно будівельне.

Доставка вагоново й деталічно по цінах фабр. й на найдогідніших умовах кред.

ФОСФОРІТИ палені й мелені (CaO розп. P₂O₅).